

Groeten uit... Bhutan

Hoog in de Himalaya ligt het koninkrijk Bhutan. Een van de minst ontwikkelde landen ter wereld waar 'Bruto Nationaal Geluk' heel gewoon is. Een rondje door het land van de draak.

Tekst: Anne Loyen

Land van de draak

Volgens een boeddhistische legende is Guru Padmasambhava de grondlegger van het boeddhisme in Bhutan. Deze goeroe zou op een groene draak uit Tibet zijn gevlogen om het eerste klooster in Bhutan te stichten. Bhutanen noemen hun land daarom Druk Yul: land van de draak. Het groene monster is dan ook prominent aanwezig op de nationale vlag. Vroeger in het groen, nu in het wit. De kleurvlakken hebben (uiteraard) ook een symbolische betekenis: geel staat voor de seculiere monarchie en oranje voor het boeddhisme.

Lagelandenlink

In 2009 en 2010 is een kleine groep Nepalese vluchtelingen in Nederland toegelaten. Deze Nepalezen waren in eerste instantie naar Bhutan uitgeweken, maar waren daar niet welkom. Al sinds het begin van de negentiende eeuw vluchtten Nepalezen, via India, naar het zuiden van Bhutan. Maar in de jaren tachtig ontnam de Bhutanese regering de burgerrechten van mensen die niet konden aantonen dat zij Bhutanees waren. Dit leidde tot grote ongerustheid en geweld. Uiteindelijk heeft de VN vluchtelingenkampen gebouwd om deze Nepalezen op te vangen. Een deel van hen belandde via die weg uiteindelijk in Nederland.

De prijs van een duurzaam milieu

Bhutan heeft nauwelijks industrie. Volgens sommige schattingen is 90 procent van de bevolking voor hun levensonderhoud afhankelijk van landbouw en huisnijverheid. Het land heeft grote potentie voor elektriciteitsdammen, maar dit soort projecten is lastig te realiseren door de duurzame milieueisen. Vooral nog zijn de Bhutanen dus vooral afhankelijk van hun rijstvelden.

Rare jongens, die Bhutanen

Je ziet ze op gevels van gebouwen of hangend boven de deur. Overal in Bhutan kom je afbeeldingen van penissen tegen – en dat heeft niets met vruchtbaarheid te maken. De fallus is een verwijzing naar een Buthanese legende over de 'Heilige Dwaas'. Deze heilige trok in de vijftiende eeuw door Tibet en Buthan om, op geheel eigen wijze, de boeddhistische leer te verspreiden en kwade geesten te verslaan. Dat laatste deed hij door met vrouwelijke demonen naar bed te gaan; mannen sloeg hij op hun hoofd met – juist – zijn jongeheer.

Superheld

Vraag een Bhutanees wie zijn grootste held is en grote kans dat hij antwoordt: “de koning”. In elk gebouw hangt zijn portret en sommige kinderen dragen (vrijwillig) een medaillon met zijn hoofd. De huidige koning, Jigme Khesar Namgyel Wangchuk, kwam in 2006 aan de macht, nadat zijn vader had aangekondigd dat het volk vanaf 2008 het parlement mocht kiezen. De koning van Bhutan is zowel staatshoofd als hoofd van de regering, en kan worden afgezet.

Een mondje... Dzongkha

In Bhutan worden drie talen gesproken: Dzongkha (Bhutanees), Nepali en Engels. Dzongkha is de officiële taal, maar kinderen leren op school ook Engels. Handig voor toeristen! Wil je beleefd zijn? Eindig je zin of woord dan met ‘la’, dit is een teken van respect. Ook in het Engels, *thank you-la!*

goedendag	kuzuzangbo la
ja / nee	ing / mê
één, twee, drie	ci, nyî, sum
veel geluk	trashî dele
tot ziens	lâzhimbe jôn

Op chic met kleur

Geweven, kleurrijke kledingstukken spelen een belangrijke rol in de Buthanese cultuur. Voor vrouwen is er de *kira*: een soort gedrapeerde deken die met een ceintuur wordt vastgezet. Daaronder wordt een gekleurde blouse gedragen, eroverheen een gekleurd jasje. Mannen dragen de *gho*, die nog het meest lijkt op een ochtendjas met daaronder een wit overhemd. Ook de *gho* wordt vastgezet met een ceintuur. De traditionele kleding is verplicht in overheidsgebouwen en tempels. Maar laat je niet in de maling nemen: in het dagelijks leven dragen de meesten ‘normale’ kleding.

Duur bezoekje

Hoewel het land al sinds de jaren zeventig open is voor toeristen, komen die er maar mondjesmaat. De Bhutaneese regering doet dan ook hard haar best het toerisme binnen de perken te houden – en dat lukt heel aardig. Er geldt weliswaar geen quotum, maar wel een dagelijks tarief: je moet 250 dollar (zo’n 190 euro) per persoon per dag betalen om Bhutan te bezoeken. Dat is dan wel inclusief transport, gids, verblijf en eten, maar het blijft een flinke smak geld.

Wereldberoemd in Bhutan

Sneeuwluipaard

Er leven zo'n honderd tot tweehonderd sneeuwluipaarden in de Bhutaanse bergen. De relatief kleine katachtige is uiterst zeldzaam en bedreigd. Bovendien is hij heel schuw. Het is bijna onmogelijk om 'm te fotograferen.

Bruto Nationaal Geluk

In 1972 introduceerde koning Jigme Singye Wangchuck het 'Bruto Nationaal Geluk': duurzame ontwikkeling, vitaliteit van de gemeenschap en behoud van natuur staan voorop. Zo moet 60 procent van het land bedekt blijven met bos, zijn plastic zakjes verboden en krijgt elk huishouden een elektriciteitsaansluiting.

Yeti-leefgebied

Als door Bhutan reist, is het onwaarschijnlijk dat je een yeti, of verschrikkelijke sneeuwman, tegenkomt. Toch gelooft de lokale bevolking dat dit mythologische wezen echt bestaat. En daar blijft het niet bij: het Sakteng Wildlife Sanctuary beschermt zelfs zijn 'leefgebied'.